

De Braziliaanse choreograaf Bruno Beltrão stelt teleur met ‘CRACKz’, een dramatische opbouw ontbreekt

recensies

Fort Rhijnauwen lijkt gemaakt voor thrilleropera

FAMILIEOPERA

Blauwbaard
Holland Opera i.s.m.
Dansgroep De Stille
★★★★★

Het verhaal begint alledaags, met een mooi meisje van een catering-bedrijf dat vrolijk naar een oud fort rijdt om daar het diner te serveren. Maar als we de heer des huizes horen zingen valt de duisternis in. Hij maakt haar het hof, terwijl zijn zeven vermoorde bruiden over de kasteelmuur dansen. Holland Opera ensceeneerde ‘Blauwbaard’ al eerder, in het huistheater De Veerensmederij in Amersfoort. Maar de ruige omgeving rond het negentiende-eeuwse Fort Rhijnauwen bij Utrecht lijkt gemaakt voor deze thrilleropera. De belichting achter de poorten onder in het gebouw en het plateau hoog in de lucht, met musici op hobo, cello en viool, zijn al bij aanvang van de voorstelling een lust voor het oog. Twee loopbruggen aan weerszijden van de kasteelmuur komen bij elkaar in een speelveld vlak voor de publiekstribune. Het contrast tussen het imposante fort en de nabijheid van de zangers geeft de openluchtvoorstelling een zeer intieme sfeer. Sopraan Leonie van Veen laat ons recht in de ziel van de nieuwe bruid kijken, zó indringend zijn de emoties die zij verklankt. De composities van Chiel van Meijering variëren van grappig tot romantisch en van teder tot snoeihard. De boventiteling bij de voorstelling geeft het libretto van Imme Dros de aandacht die het verdient. Haar tekst is poëtisch, met spitsvondige dialogen die het volkssprookje tot een herkenbaar verhaal maken. In het kasteel zijn, zoals we weten, alle ruimtes toegankelijk behalve één kamer. Daar bewaart Blauwbaard zijn diepste geheimen en die moet hermetisch gesloten blijven. Juist die ene, verboden sleutel brandt natuurlijk in de hand van zijn geliefde. Het laatste duet van Blauwbaard en zijn bruid gaat door merg en been. Het is mooi omdat het geen verhaal is over goed en kwaad maar over onmacht en menselijk tekort. Holland Opera zet een actuele opera neer over de duistere driften die loskomen bij een grote liefde.

ANITA TWAALFHOVEN
Te zien t/m 13/7 op Fort Rijnouwen www.hollandopera.nl

FOLK/HOLLAND FESTIVAL

The Gloaming
★★★★★

Donderdag transformeerde het uitverkochte Bimhuis tijdens het Nederlandse debuut van The Gloaming in een intiem folkcafé. De groep zat temidden van het publiek, terwijl ze terloops met amusante anekdotes en lichte levensfilosofietjes hun muziek toelichtten. Wegens hun baanbrekende aanpak

Holland opera zet met ‘Blauwbaard’ een actuele opera neer over de duistere driften die loskomen bij een grote liefde.

had het kwintet in plaats van The Gloaming, ‘Avondschemering’, ook ‘Nieuwe dageraad’ kunnen heten. De groep bestaat uit drie Ierse en twee Amerikaans-Ierse musici en slaat daarmee een brug tussen de Oude en de Nieuwe Wereld. De traditionele Ierse bezetting lieten ze los waardoor een nieuw klankspectrum onstond. De fiddles (violen) bleven, een slaggitaar verving de bodhran (drum) en de uilleann pipes (doedelzak) vervuilden ze voor piano en harmonium. “Het gaat om eenvoud. Je begint met een simpele melodie die een dialoog aangaat met de omgeving, net als het leven zelf”, zo verklaarde violist/ bandleider Caoimhn O Raghallaigh hun op improvisatie geënte vernieuwingsdrift. Terwijl hij een ijle melodie met eindeloze herhalingsmotiefjes speelde, mengden de anderen zich geleidelijk in een muzikale conversatie met ongewisse afloop. Pianist Thomas Bartlett ontpopte zich in motoriek en spel tot een kruising tussen Keith Jarrett en Chris Martin van Coldplay. Af en toe verwisselde Iarla O Lionard zijn harmonium voor de microfoon en wekte, nasaal en vol ornamentiek, de Ierse sean-nos-zangtraditie tot leven. Ondertussen groeide ieder nummer in crescendo naar een omslagpunt, naar de tranceverwekkende drone die veel Ierse rootsmuziek kenmerkt. Tijdens de toegift schoof het achterdoek opzij en bood het podium uitzicht op de avondschemering van Amsterdam. Mistig mysterieus gehuld in een vochtige waas alsof je van Ierland westkust naar een lonkende Nieuwe Wereld in de verte staarde.

STAN RIJVEN

DANS/HOLLAND FESTIVAL

CRACKz (Dança morta)
Bruno Beltrão & Grupo de Rua de Niterói
★★★★★

Dansprogrammeurs willen zó graag dat hiphopdans een plek heeft in hun festival. Maar steeds blijkt dat choreografen het moeilijk vinden om dansen met oorsprong in de straatcultuur in een boeiende, laagde theatrale context te zetten. De Braziliaan Bruno Beltrão maakte op het voormalige festival Springdance indruk met dans die de formele aspecten van hiphopdans op een conceptuele manier benaderde. Verfrissend omdat hiphopdans maar al te vaak een gratuite ‘showcase’ van het kunnen van de danser is. Beltrão slaagde erin hiphop boven zulke street credibility uit te tillen. In ‘CRACKz (Dança morta)’ diept Beltrão zijn deconstruerend principe van de hiphopdans verder uit. Hij gaf zijn dansers – dertien mannen en een vrouw – als opdracht mee op internet allerlei ‘choreografisch materiaal tussen popcultuur en avantgarde’ te verzamelen. Dit materiaal, gerecycled en gemixt, diende als basis voor CRACKz. Dat klinkt leuk en hip, maar leidt hier tot niets anders dan wat de choreograaf in zijn vorige stukken óók al deed: het isoleren en herhalen van bewegingen uit hiphopdans als popping, locking en b-boying, of uit gevechtssporten als capoeira en moderne dans. Alleen in het begin van CRACKz is dat

spannend. Dan tollen de dansers de Zuiveringshal van de Amsterdamse Westergasfabriek in, door zich steeds af te zetten met één hand in een draaikolk van beweging. Wat dan echter volgt is een technische bewegingsexercitie op verknijpte jazztechno die vooral afstand schept. Niet in de weg gezeten door de véél te grote Zuiveringshal en de véél te donkere belichting. Het kost moeite te focussen op wat er in die diepte gebeurt, terwijl de dansers wél steengoed zijn. Erger is dat de verschillende dansscènes zonder dramatische opbouw achter elkaar lijken te zijn gezet, waardoor de inhoud volstrekt niet aankomt. De eerdere hiphopdansvoorstelling in het Holland Festival van de Frans-Algerijnse choreograaf Abou Lagraa stelde ook al zo teleur. Dan zou je toch bijna denken dat de keuze voor bepaalde makers eerder is gestoeld op wensdenken dan op artistieke gronden. Deze choreografen met roots in de hiphop lossen in elk geval hun belofte niet in. Er gebeurt in de wereld echt wel wat interessanter op dit gebied.

SANDER HISKEMULLER

KLASSIEK/HOLLAND FESTIVAL

Licht
Radio Kamer Filharmonie en Renaud Capuçon
★★★★★

Een riant instrument heeft hij, Renaud Capuçon, waar je als solist mee uit de voeten kunt. Componist Pascal Dusapin, op de derde rij in het Muziekgebouw aan ’t IJ, zal er

blij mee zijn geweest, want zijn vioolconcert ‘Aufgang’ beleefde z’n Nederlandse première in het Holland Festival. Capuçon ging ervoor. Bijna geen noot glipte er tussendoor zonder dikke aanzet; vaak indrukwekkend, vaak op het gevaar af dat de violist door al die intensiteit zijn klanksort nauwelijks varieerde. Onder leiding van James MacMillan bracht de Radio Kamer Filharmonie een stijlvolle orkestpartituur tot leven. Dusapin heeft geweldige effecten verwerkt in zijn nieuweling maar wat bij hem nogal eens het geval is: zijn muziek kan pretentius klinken, zonder ons in een heel diepe gevoelslaag te brengen. Licht, dat was het thema van de concertavond, geïllustreerd met videomateriaal van Visual Kitchen – en daar had iedere componist een ander idee over. De Nederlander Matijs de Roo, wiens ‘Tutti’ hier zijn wereldpremière beleefde, deelde forse klappen uit in een zelfverzekerd bouwwerk. Een wereld van verschil met ‘L’heure bleue’ van de Japanse Misato Mochizuki. Tja, het blauwe uur, hoe vang je dat magische moment in muziek? Mochizuki had een tijdloos ruisen en suizen in gedachten, weinig roerend, maar des te overtuigender gespeeld. Régis Campo lokte je in ‘Lumen II’ meteen in de eerste maten naar het licht toe. Ondertussen zit je wel af te tellen. Nog drie concerten te gaan voor de Radio Kamer Filharmonie en dan houdt het orkest op te bestaan. Wegbezuinigd. Hoe moet dat voelen? De lust tot spelen blijft in elk geval, daar was de luisteraar getuige van.

FREDERIKE BERNTSEN